

POSTANOWIENIE

Dnia 2 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Iwona Wilk (spr.)
Sędziowie:	SA Lucjan Modrzyk SA Janusz Kiercz
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012r. na rozprawie

1. **sprawy z wniosku** (...)z siedzibą w M. (N.)

z udziałem (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji

w J.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 sierpnia 2009r., sygn. akt X GCo 79/09

2. **sprawy z wniosku** (...)z siedzibą w M. ((...))

z udziałem (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji

w J.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 sierpnia 2009r., sygn. akt X GCo 78/09

3. **sprawy z wniosku** (...) z siedzibą w M. (N.)

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji

w J.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 sierpnia 2009r., sygn. akt X GCo 77/09

postanawia:

1. oddalić zażalenia;

2. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania odwoławczych w każdej ze spraw po 400 (czteryście) złotych, łącznie 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych.

Sygn. akt V ACz 223/12

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 sierpnia 2009 roku sygnatura akt X GCo 78/09 Sąd Okręgowy w Gliwicach stwierdził wykonalność w Polsce orzeczenia z 23 grudnia 2004r. wydanego w sprawie o sygn. akt 7 O 43/04 przez Sąd Okręgowy w Getyndze ((...)) wobec tego, że złożony wniosek i załączone dokumenty odpowiadają wymogom określonym w art. 53 Rozporządzenia Rady Wspólnot Europejskich nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Un. UE z 2001r. L12). Wnioskodawca złożył bowiem oryginalny odpis wyroku wraz z tłumaczeniem, a także zaświadczenie zgodnie z art. 54 rozporządzenia. W zażaleniu na to postanowienie uczestnik, obecnie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w J., wniósł o jego zmianę i oddalenie wniosku o stwierdzenie wykonalności przedmiotowego orzeczenia kwestionując możliwość zastosowania przepisów rozporządzenia (WE/44/2001 zwłaszcza, że orzeczenie z 23 grudnia 2004r. nie zawiera rozstrzygnięcia, które podlegałoby wykonaniu w rozumieniu polskiej procedury. Ewentualne stwierdzenie wykonalności orzeczenia, które nie zasądza żadnego świadczenia stoi w oczywistej sprzeczności z porządkiem publicznym oraz zasadom porządku prawnego RP podobnie jak reprezentowanie uczestnika przez nieumocowanych przez niego pełnomocników, co faktycznie pozbawiło go prawa do obrony.

Postanowieniami z 7 sierpnia 2009r. sygn. akt XGCo 77/09 i X GCo 79/09 Sąd Okręgowy w Gliwicach stwierdził wykonalność w Polsce orzeczeń z 25 stycznia 2005r. i 9 lutego 2005r. o kosztach postępowania wydanych w sprawie o sygn. akt 7 O 43/04 przez Sąd Okręgowy w Getyndze ((...)) wobec tego, że wnioski o stwierdzenie wykonalności przedmiotowych orzeczeń i załączone dokumenty odpowiadają wymaganiom określonym w art. 53 Rozporządzenia Rady Wspólnot Europejskich nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Un. UE z 2001r. L 12). Wnioski uzasadnione są wobec uregulowania art. 38 i 32 Rozporządzenia WE 44/2001 a nadto dołączone zostały do nich wszystkie niezbędne dokumenty, w tym odpisy orzeczeń z tłumaczeniem i zaświadczenia o których mowa w art. 54 Rozporządzenia. Na podstawie art. 41 Rozporządzenia wnioski należało zatem uwzględnić.

W zażaleniach na powyższe postanowienia uczestnik wniósł o ich uchylenie i orzeczenie o oddaleniu wniosków kwestionując możliwość stosowania do przedmiotowych orzeczeń przepisów Rozporządzenia (WE) 44/2001. Zarzucił nadto uczestnik, że ewentualne stwierdzenie wykonalności w Polsce orzeczenia, które nie zasądza świadczenia i nie zawiera żadnej innej treści, która w rozumieniu polskiego systemu prawa procesowego podlegałaby wykonaniu stoi w oczywistej sprzeczności z porządkiem publicznym oraz zasadami porządku prawnego RP. Ponadto uczestnik podniósł, że nie miał możliwości obrony w postępowaniu o sygn. akt 7 O 43/04, nie wiedział o toczącym się postępowaniu i nie brał w nim udziału albowiem nie udzielił pełnomocnictwa adwokatom wymienionym w treści dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę.

Powyższe sprawy otrzymały w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach sygnatury V ACz 541/09, V ACz 542/09 oraz V ACz 544/09 i połączone zostały do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z 25 marca 2010r. Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił zaskarżone postanowienia w ten sposób, że oddalił każdy z wniosków i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika koszty postępowania zażaleniowego w każdej ze spraw po 180 zł, łącznie 540 zł.

Sąd Apelacyjny przyjął, że w sprawie ma zastosowanie Rozporządzenia Rady Wspólnot Europejskich nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Un. UE z 2001r. L12), które weszło w życie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z dniem 1 maja 2004r. Zatem zgodnie z dyspozycją art. 45 Rozporządzenia (WE) nr 44/2001 Sąd Apelacyjny mógł odmówić stwierdzenia wykonalności tylko z powodu jednej z przyczyn wymienionych w art. 34 i 35 Rozporządzenia gdy skarżący skonkretyzował zarzut naruszenia art. 34 pkt 1 Rozporządzenia odnosząc go do postaci jaką przybrało orzeczenie końcowe z 23 grudnia 2004r. oraz podnosząc brak należytej reprezentacji w postępowaniu zakończonym wydaniem tego orzeczenia. Odwołanie uczestnika do klauzuli porządku publicznego jest uzasadnione o ile uczestnik powołuje się na to, że nie był on w procesie należycie reprezentowany. W tym zakresie bowiem wnioskodawca, którego obciążał ciężar dowodu, nie sprostął temu obowiązkowi i nie wykazał by uczestnik udzielił pełnomocnictwa adwokatowi R. P..

Powyższe postanowienie zaskarżył skargą kasacyjną wnioskodawca, którą to skargę Sąd Najwyższy uwzględnił i postanowieniem z 13 kwietnia 2011r. uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy wskazał, iż Sądy obu instancji słusznie uznały, iż w sprawie znajdują zastosowanie przepisy rozporządzenia nr 44/2001. Zgodnie z art. 34 pkt 1 tego rozporządzenia orzeczenia nie uznaje się, jeżeli uznanie byłoby oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym Państwa Członkowskiego w którym wystąpiono o uznanie. Zastosowanie klauzuli porządku publicznego stanowi odstępstwo od zasady stosowania prawa obcego oraz uznania zagranicznych orzeczeń opartych na tym prawie i dlatego przesłanek do jej zastosowania nie można interpretować w sposób rozszerzający. Obecnie, wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Apelacyjnego, przeważa stanowisko, iż to na przeciwniku wniosku o udzielenie exequatur spoczywa ciężar przytoczenia okoliczności i ciężar dowodu w zakresie wykazania podstaw odmowy uznania (stwierdzenia wykonalności) określonych w art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001. Tym samym to na uczestniku – jako przeciwniku wniosku – ciążył obowiązek wykazania, że nie był on należycie reprezentowany w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Getyndze.

Ponownie rozpoznając zażalenia Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

Wnioskodawca uzyskał przeciwko uczestnikowi nakaz płatniczy wydany w dniu 24 maja 2004r. przez Sąd Rejonowy Uelzen zasądający kwotę 31138,68 EUR wraz z odsetkami i kosztami postępowania, który to nakaz nie uprawomocnił się wobec złożenia sprzeciwu przez uczestnika a sprawę tę Sąd Rejonowy przekazał Sądowi Okręgowemu w Getyndze (dowód: wydruku z akt Sądu Rejonowego w Uelzen nr 04-0668834-0-9 w tłumaczeniu na język polski – k. 584-588). W sądzie tym sprawa uzyskała sygnaturę 7 O 43/04 i wydany w niej został wyrok zaoczny z 24 sierpnia 2004r., który to wyrok wraz z uzupełniającym postanowieniem z 24 września 2004r. został doręczony uczestnikowi w dniu 8 października 2004r. Stosowanie do udzielonego pouczenia uczestnik, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata R. P., złożył stosowne zażalenie przeciwko wyrokowi zaocznemu z 24 sierpnia 2004r. (dowód: dokumenty z akt sprawy Sądu Okręgowego w Getyndze w tłumaczeniu na język polski – k. 613-623). Postępowanie na skutek zażalenia uczestnika zakończone zostało orzeczeniami objętymi niniejszymi wnioskami tj. wyrokiem z 23 grudnia 2004r. utrzymującym wyrok zaoczny w mocy oraz decyzjami ustalającymi koszty postępowania z 25 stycznia 2005r. i 9 lutego 2005r., dołączonymi do wniosków o stwierdzenie ich wykonalności.

Pełnomocnictwo dla adwokata podpisane zostało w imieniu uczestnika przez L. Z. w dniu 8 grudnia 2004r. i opatrzone pieczęcią firmową uczestnika (dowód: dokument pełnomocnictwa z akt sprawy Sądu Okręgowego w Getyndze wraz z tłumaczeniem na język polski – k. 658-659).

L. Z. nie był w tym czasie pracownikiem uczestnika w Niemczech i pełnomocnictwo to uprawniało go także do udzielenia dalszych pełnomocnictw, w tym procesowego (dowód: zeznania świadka L. S. – k. 696v.-698).

Powyższy stan faktyczny co do przebiegu postępowania przed Sądem Okręgowym w Getyndze zakończonym orzeczeniami objętymi wnioskami ustalono na podstawie dowodów z dokumentów gdy nadto treść tych dowodów nie była kwestionowana przez strony i w istocie w tym zakresie okoliczności sprawy są bezsporne.

Zeznaniom świadka L. S. należało dać wiarę jedynie częściowo a to wtedy gdy świadek ten zeznał, iż L. Z. był pełnomocnikiem uczestnika a zarząd uczestnika polecił mu także zajęcie się sprawą sądową.

Nie można cechy wiarygodności przypisać zeznaniom świadka gdy zeznaje on, iż pełnomocnictwo udzielone L. Z. nie obejmowało uprawnień do udzielenia dalszego pełnomocnictwa, w tym pełnomocnictwa procesowego. Zauważyć należy, iż zeznania świadka są wewnętrznie sprzeczne i jako nielogiczne ocenić trzeba te twierdzenia świadka gdy zeznaje on, iż L. Z. nie był uprawniony do udzielenia pełnomocnictwa procesowego w sytuacji gdy wedle zeznań tego świadka zarząd uczestnika, po otrzymaniu wyroku zaocznego Sądu w Getyndze, polecił L. Z. zajęcie się tą sprawą na podstawie tego pełnomocnictwa, które zostało mu udzielone w związku z likwidacją działalności uczestnika na terenie Niemiec.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

zażalenie nie jest uzasadnione.

W pierwszym rzędzie zważyć należało, iż stosownie do art. 398²⁰ k.p.c. Sąd, któremu spawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Wobec tego Sąd Apelacyjny związany jest tą wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy, iż w okolicznościach niniejszych spraw zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000r. w sprawie jurysdykcji i uznania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. U.E. L. 01.12.1 – dalej: rozporządzenie nr 44/2001) zaś w sytuacji gdy przeciwnik wniosku o udzielenie exequatur opiera swą obronę na przepisie art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 jego obciąża ciężar przytoczenia okoliczności faktycznych i ciężar dowodu w zakresie wykazania podstaw odmowy uznania (stwierdzenia wykonalności) orzeczenia Sądu zagranicznego.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego zaoferowanego w szczególności przez uczestnika stwierdzić trzeba, iż uczestnik nie sprostował temu obowiązkowi i nie wykazał tego, że był on nienależycie reprezentowany w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Getyndze zakończonym wydaniem orzeczenia co do istoty tj. wyroku z 23 grudnia 2004r. Jest okolicznością bezsporną, że w postępowaniu tym stosowne zażalenie przeciwko wyrokowi zaocznemu tego Sądu w imieniu uczestnika wniósł adwokat R. P., którego pełnomocnictwo procesowe zostało, w imieniu uczestnika, podpisane przez L. Z..

Uczestnik nie przedstawił dokumentu pełnomocnictwa udzielonego L. Z. aczkolwiek nie twierdził w toku sporu, iż udzielone L. Z. pełnomocnictwo nie zostało sporządzone na piśmie. Jak wyżej zaś wskazano zaoferowany przez uczestnika dowód z zeznań świadka L. S., członka zarządu uczestnika w czasie, którego spawy dotyczą, nie wykazał tego by L. Z. podpisując pełnomocnictwo procesowe działał z przekroczeniem pełnomocnictwa jemu udzielonego w związku z likwidacją działalności uczestnika w Niemczech. Nie sposób bowiem przyjąć, by L. Z. udzielając pełnomocnictwa procesowego niemieckiemu adwokatowi przekroczył zakres pełnomocnictwa w sytuacji gdy świadek ten zeznaje z jednej strony, iż udzielone L. Z. pełnomocnictwo stanowiło podstawę do tego by ten podjął czynności związane z doręczonym spółce wyrokiem zaocznym, a więc przed sądem niemieckim, a z drugiej przeczy temu by L. Z. był umocowany do udzielenia pełnomocnictwa procesowego. Jednocześnie z zeznań tego świadka wynika, iż zarząd spółki nie podjął żadnych innych czynności zmierzających do podjęcia obrony w postępowaniu przed Sądem

Okręgowym w Getyndze zdając się w tym zakresie w całości na L. Z. i oczekując od niego dbania o interesy spółki w tym postępowaniu.

Zachowanie zarządu uczestnika, po doręczeniu spółce wyroku zaocznego, przeczy zatem obecnym twierdzeniom uczestnika, iż nie był on należycie reprezentowany w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Getyndze i nie zezwała w konsekwencji na stanowcze stwierdzenie, iż zakres udzielonego L. Z. pełnomocnictwa nie obejmował uprawnień do dokonania czynności prawnej polegającej na udzieleniu pełnomocnictwa procesowego.

Z tego względu obrona uczestnika oparta na zarzucie naruszenia art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 nie może odnieść skutku gdy stwierdzenie wykonania przedmiotowych orzeczeń nie pozostaje w sprzeczności z polskim porządkiem publicznym.

Podkreślenia wymaga, iż w istocie uczestnik miał rzeczywistą i realną możliwość obrony w postępowaniu przed Sądem niemieckim skoro w tym postępowaniu był właściwie reprezentowany. Nie można więc przyjąć by klauzula porządku publicznego mogła stanowić podstawę odmowy wykonania orzeczenia Sądu niemieckiego gdy klauzula ta znajduje zastosowanie tylko w wyjątkowych wypadkach rażącego odstępstwa od istotnych i podstawowych zasad krajowego porządku prawnego wynikającego z Konstytucji oraz tych naczelných zasad. Nie do pogodzenia z podstawowymi zasadami porządku prawnego byłyby więc skutki nadania wykonalności orzeczenia, które w świetle naczelných zasad polskiego porządku prawnego, z racji nieważności postępowania, które doprowadziło do jego wydania, nie mogłoby w tym porządku prawnym funkcjonować. Taka sytuacja jednak nie zachodzi skoro uczestnik nie wykazał by rzeczywiście nie był w postępowaniu przez sądem niemieckim właściwie reprezentowany.

Klauzula porządku publicznego nie może także stanowić uzasadnienia odmowy stwierdzenia wykonalności z uwagi na postać jaką przybrało orzeczenie końcowe po wcześniejszym wydaniu w sprawie wyroku zaocznego właśnie ze względu na wyjątkowość tej instytucji znajdującej zastosowanie w sytuacji naruszenia zasad polskiego porządku prawnego nie zaś ewentualnego naruszenia konkretných regulacji prawa procesowego.

Nie budzi wątpliwości, że wykonaniu podlegają orzeczenia sądu niemieckiego ustalające wysokość kosztów procesu co wynika już tylko z uregulowania art. 48 rozporządzenia nr 44/2001 przewidującego możliwość częściowego stwierdzenia wykonalności co oznacza, że wniosek o stwierdzenie wykonalności byłby dopuszczalny także wtedy gdyby orzeczenie o kosztach stanowiło część orzeczenia co do istoty i w odniesieniu do tej właśnie części orzeczenia. W wypadku gdy rozstrzygnięcie o kosztach jest odrębnym orzeczeniem od orzeczenia merytorycznego i zachodzi potrzeba oceny, czy nie występuje podstawa odmowy stwierdzenia wykonalności przewidziana, jak w tej sprawie w art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, oceny tej nie dokonuje się oddzielnie dla rozstrzygnięcia o kosztach, lecz miarodajną jest w tym względzie ocena dokonana w odniesieniu do orzeczenia co do istoty sprawy, w związku z którym zapadło rozstrzygnięcie o kosztach procesu (zob. postanowienie SN z 27.11.2008r. IV CSR 73/08 –LEX nr 491388). Jak już wyżej wskazano nie zachodzi podstawa z art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 do odmowy stwierdzenia wykonalności orzeczenia z 23 grudnia 2004r. co do istoty sprawy a w konsekwencji podstawa ta nie występuje także w odniesieniu do orzeczeń o kosztach procesu z 25 stycznia 2005r. i 9 lutego 2005r.

Z tych przyczyn zażalenie uczestnika jako nieuzasadnione podlegają oddaleniu a koszty postępowania zażaleniowego obciążają uczestnika na podstawie art. 98 k.p.c. Zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy podlegała kwota obejmująca koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym oraz przed Sądem Najwyższym w każdej ze spraw wraz z poniesioną przez wnioskodawcę opłatą od skargi kasacyjnej.